

საქართველოს მეცნიერებათა ეროვნული აკადემია

ქართული ენციკლოპედიის ი. აბაშიძის სახელობის მთავარი სამეცნიერო რედაქცია

დებვირის ციხე

დებვირის ციხე, ციხესიმაგრე ლეჩხუმში, სოფ. დებვირის მახლობლად (ახლანდ. ცაგერის მუნიციპალიტეტი).

წერილობით წყაროებში პირველად იხსენიება XVII ს. II ნახევარში. ციხე იდგა მდინარე ცხენისწყლისა და ლაჯანურის წყალგამყოფ ქედზე და კონტროლს უწევდა ამ მდინარეთა ხეობების მნიშვნელოვან ნაწილს. XVI-XVIII სს-ში დ. ც. ლეჩხუმთან ერთად იმერეთის სამეფოში შედიოდა და იმერეთის მეფეებს ეკუთვნოდა.

XVIII ს-ში ლეჩხუმი და დ. ც. სამეგრელოს სამთავროს შემადგენლობაში შევიდა. 1802 იმერეთის მეფე სოლომონ II-მ დ. ც. დაიკავა და შიგ 17 მეცხოვნე ჩააყენა, ხოლო რამდენიმე წლის შემდეგ იგი რუს. ხელისუფლებამ სამეგრელოს მთავარს დაუბრუნა.

ამჟამად ციხის ნანგრევებიღაა შემორჩენილი. მისი გეგმა დას. საქართვე. სხვა მნიშვნელოვან ციხეებთან ერთად აღნიშნულია დას. საქართვე. რუკაზე (1737). გეგმის მიხედვით, იგი ორი სხვადასხვა ზომის ერთმანეთისაგან დაშორებული რამდენიმესართულიანი კოშკისაგან შედგებოდა და შემოსაზღვრული იყო მაღალი გალავნით.

დ. ც-ს ვახუშტი ბატონიშვილი (XVIII ს.) დას. საქართვე. ადრინდ. და შუა ფეოდალ. ხანის ერთ-ერთი მხარის თავჯდომარის თავად (ცენტრად) მიიჩნევდა. ამიტომ ვახუშტი ბატონიშვილის მიხედვით, დ. ც. შუა ფეოდალ. ხანით შეიძლება დათარიღდეს.

თ. ბერაძე
